

# Quo vadis Annales?

Niezwykłe prężny i szybki rozwój, jaki dokonał się w medycynie w ostatnich latach, spowodował ogromny wzrost liczby prac eksperymentalnych i klinicznych. Stały się one m.in. podstawą do tworzenia standardów postępowania tak europejskich, jak i polskich. Wielu członków naszej Uczelni zostało prekursorami tych zmian, bowiem ich obserwacje stały się podstawą publikacji w świetnych, renomowanych, impaktowanych czasopismach zachodnich, dodając należnego splendoru naszej *Alma Mater*. Zapomnieliśmy jednak, że nasza Uczelnia posiada czasopismo, które może się poszczycić wieloletnią, bo już 46-letnią tradycją jego wydawania. Założone w 1970 r. *Annales Academiae Medicae Gedanensis* w 46 tomach, nie licząc suplementów, opublikowało 829 artykułów oryginalnych, 29 poglądowych, 17 kazuistycznych oraz około 200 artykułów dotyczących życia Uczelni i bez mała 150 wspomnień z żałobnej karty. *Annales* stało się swoistą kroniką życia Uczelni. Redagowane przez wiele osobistości gdańskiego świata nauki opierało się głównie na osobach redaktorów naczelnych. Byli nimi kolejno: prof. Stefan Raszeja (1971-1999), prof. Roman Kaliszan (2000-2005) i prof. Marek Grzybiak (2006-2016). Na barkach tych trzech osób spoczywały bardzo trudne zadania pozyskiwania prac, zadbania o ich rzetelne recenzje, starania się o punktualny cykl wydawniczy i w końcu o punktację czasopisma. Na przestrzeni lat 2006-2016, pomimo wzrastającej punktacji MNiSW (2015 – 5 pkt.) oraz Index Copernicus (2015 – 76,5 pkt.), ze względu na język publikowanych prac (polski) cytacje publikowanych prac systematycznie spadały, co m.in. stało się powodem znacznego odpływu dobrych prac powstających w naszej Uczelni do innych czasopism, w tym także polskich, ale impaktowanych. Nie bez znaczenia był również fakt oceny parametrycznej jednostek, która wymusiła publikowanie prac w czasopismach o wysokim wskaźniku oddziaływania. Zmiany powyższe doprowadziły do postawienia tytułowego pytania *Quo vadis Annales?*

Pytanie to zresztą nie pozostało bez odpowiedzi – nowe władze rektorskie postanowiły bowiem z jednej strony uszanować tradycję wydawania czasopisma przez Uczelnię, a z drugiej gruntownie zreformować *Annales Academiae Medicae Gedanensis*. Proces ten zapoczątkował jeszcze prof.

Marek Grzybiak – dotychczasowy redaktor naczelny, dokonując istotnych zmian w składzie redakcji, natomiast jego kontynuator – niżej podpisany – dodatkowo rozszerzył skład komitetu redakcyjnego oraz powołał nowe komórki organizacyjne w redakcji. Nowy skład, ostatecznie powołany z dniem 19 grudnia 2016 r., w ciągu ostatnich czterech miesięcy wykonał benedyktyńską pracę, starając się sprostać wysokim wymaganiom formalnym z jednej strony, a tradycji z drugiej:

1. Poszerzono skład Komitetu redakcyjnego do 24 członków, powołując wielu wybitnych naukowców z naszej *Alma Mater*, reprezentujących różne dziedziny medycyny i nauk pokrewnych. Wszyscy wyrazili zgodę i chęć współtworzenia odrestaurowanego czasopisma. Powołani nie tylko są specjalistami w swoich dziedzinach, ale także członkami redakcji zagranicznych czasopism o światowym zasięgu z istotnym dorobkiem na tym polu.

2. Zorganizowano posiedzenie nowego składu komitetu redakcyjnego, na którym serdecznie powitano także pierwszego redaktora naczelnego prof. Stefana Raszeję. Wstępnie wyznaczono cele i kierunki rozwoju czasopisma. Przedyskutowano również wiele aspektów dotyczących *Annales* – od tak trudnych jak wprowadzenie czasopisma do PubMed-u, na listę filadelfijską poprzez zmianę formy (online) i cyklu wydawniczego (kwartalnik), aż do ustalenia zasięgu, profilu tematycznego czasopisma i stworzenia odpowiednich działów tematycznych (proponując to m.in. *Cell and Molecular Biology, Basic Science, Experimental Medicine, Clinical Medicine, Innovative and Biobank Medicine, Translational Medicine*). Członkowie Rady zaproponowali także nowych recenzentów i osobistości świata nauki do Advisory Board. Podkreślono fakt, że znalezienie się w PubMed jest szybką drogą do zdobycia IF. Dopiero, kiedy będziemy widoczni w PubMed, możemy liczyć na szersze zainteresowanie naszym czasopiśmie i publikowanie większej liczby prac oryginalnych na przyzwoitym poziomie. Wstępnie ustalono, że czasopismo nie zmienia głównego charakteru, jednakże podstawą jego funkcjonowania będą prace oryginalne, a okresowo także prace poglądowe z udziałem gości zagranicznych. Jednakże nie przewiduje się doniesień kazuistycznych ani opracowań z zakresu życia Uczelni. Rada redakcyjna, uznając zasługi na tym polu, poprzednich redaktorów postanowiła utrzymać artykuły z cyklu *Z życia Uczelni* oraz *Z żałobnej karty*, ale w formie nieindeksowanych, polskojęzycznych suplementów wydawanych jeden lub dwa razy do roku.

Niezwykłe cennym był nowatorski głos prof. Stefana Raszei, który z pełnym zrozumieniem akceptował plany rozwoju czasopisma z jego ambicją plasowania się w gronie czasopism o światowym zasięgu. Marzeniem Profesora zawsze było wprowadzenie *Annales Academiae Medicae Gedanensis* na tzw. listę filadelfijską i zdobycie punktów IF dla czasopisma.



3. Wdrożono nowy system deponowania prac, na razie z dwujęzyczną instrukcją – w języku polskim i angielskim, ale docelowo tylko w języku angielskim. W systemie zrecenzowano już kilka prac oryginalnych i poglądowych. Uzupełniano systematycznie bazy danych dotyczące recenzentów. System został oceniony pod względem jego funkcjonalności, a pierwsze prace, które napłynęły – także już oceniono.

4. Powołano także wiele komórek, bez których dalszy rozwój czasopisma nie byłby możliwy, w zakresie administracyjnym (Beata Dudzik-Richter), edytorskim (mgr Małgorzata Omilian-Mucharska), informatycznym (mgr inż. Paweł Samplawski), statystycznym (prof. Paweł Zagożdżon), lingwistycznym (native speaker), wydawniczym (mgr Tadeusz Skowyrza) czy graficznym (mgr Sylwia Scisłowska).

5. Od kwietnia 2017 r. funkcjonuje nowa strona czasopisma (<https://annales.gumed.edu.pl>), do której dostęp inicjowany jest ze strony głównej Uczelni. Strona ta, prowadzona w języku angielskim, zawiera bezpłatny dostęp do prac z lat 2005-2016 w formie plików pdf. Przedstawia, na razie tymczasowe, regulaminy dotyczące deponowania prac, ich recenzji i cyklu wydawniczego. Co najważniejsze bezpośrednio kieruje do systemu deponowania prac – Editorial System, otwartego już w styczniu 2017 r.

6. Redakcja podjęła również działania w kierunku ustalenia samych zasad publikowania – tzn. struktury artykułów – *short communication, regular research manuscript, review, mini-review, opinion, letter etc.*, wymogów co do struktury manuskryptów, liczby słów, wymogów graficznych, struktury literatury celem łatwego cytowania prac bezpośrednio poprzez link do pubmed, google scholar oraz DOI. Co ważniejsze opracowywane są jasne instrukcje dla recenzentów – w oparciu o druk recenzencki stworzony jeszcze dzięki staraniom poprzedniego redaktora naczelnego prof. Marka Grzybiaka. Powszechnie też wiadomo, że struktura www wymaga formy HTML dla pełnych wersji artykułów, z aktywnymi linkami do cytowań, co także zwiększa ruch i poprawia cytowalność publikowanych artykułów. Rozważana jest również funkcja altmetrics, czyli ile osób czytało, zapisało, tweetowało etc. W opinii Rady redakcyjnej strona czasopisma powinna informować o najnowszych pracach, dawać edytorom możliwość podkreślenia znaczenia wybranych prac z utworzeniem odpowiednich sekcji typu *most cited* czy *most accessed*.

7. Ogromny nakład pracy został wykonany przez zespół Biblioteki Głównej, zwłaszcza jeśli chodzi o zastosowanie w *Annales* stylu bibliograficznego Vancouver, opracowane go przez *National Library of Medicine* i przyjętego jako obowiązujący przez Międzynarodowy Komitet Redaktorów Medycznych. Całość spraw związanych z prawami autorskimi, metodami publikacji typu *Open Acces*, indeksowaniem również przejęła na siebie Biblioteka.

Podsumowując należy stwierdzić, że zadanie rewitalizacji czasopisma stało się równocześnie pracą u podstaw nowego Komitetu redakcyjnego. Zadanie to jest o tyle trudne, że dotyczy bardzo wielu aspektów wydawania *Annales*. Tym bardziej miło jest mi stwierdzić, że odzew i merytoryczna pomoc ze strony członków Komitetu Redakcyjnego stały się podstawą naszych działań. Wielokrotne spotkania i dyskusje w mniejszym gronie zawsze wносиły cenne uwagi co do przyszłego kształtu Czasopisma. A działania te, mam przekonanie, już w nieodległej perspektywie przyniosą wymierne korzyści. Ufam, że dzięki pracy wszystkich członków redakcji uda nam się podnieść punktację MNiSW oraz IC za rok 2016, co będzie dobrym znakiem o staraniu się o IF. Oczywiście bez Państwa pomocy – pod postacią deponowania dobrych prac – współtworzenia środowiska recenzentów i atmosfery wokół Czasopisma zadanie to będzie praktycznie niemożliwe.

Z tego miejsca chciałbym zaapelować o składanie do *Annales Academiae Medicae Gedanensis* dobrych, wysokiej wartości naukowej prac oryginalnych. Takich, które mają szansę być cytowane w przyszłości. Ze swojej strony i ze strony redakcji zapewniam, że pozytywnie zrecenzowane będą się systematycznie ukazywały na łamach kwartalnika już w 2017 r. Na koniec chciałbym przytoczyć słowa byłego rektora prof. Wiesława Makarewicza, wypowiedziane podczas jednej z Konferencji STN, w której brałem czynny udział – *Nic o nas bez nas*. Niech staną się one motorem działań i wprowadzą *Annales Academiae Medicae Gedanensis* do panteonu dobrych specjalistycznych czasopism rangi międzynarodowej.

prof. Dariusz Kozłowski,  
redaktor naczelny *Annales Academiae Medicae Gedanensis*

## Zdrowe odżywianie – recepta na długie życie

Studentki z SKN Promocji Zdrowia oraz SKN Pielęgniarstwa Chirurgicznego przeprowadziły 7 kwietnia 2017 r. w Szkole Podstawowej nr 8 w Gdańsku blok trzech lekcji dotyczących zdrowego odżywiania się. Uczniowie mieli okazję dowiedzieć się jakie składniki pożywienia są niezbędne do utrzymania dobrej kondycji oraz wysłuchać wskazówek dotyczących zdrowego trybu życia. Nie zabrakło łamigłówek i zagadek, które aktywni słuchacze bez problemu rozwiązywali. ■

